

### บทที่ 3

## ขอบเขตและวิธีการศึกษาและลักษณะการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านศรีพินต้น อำเภอเมืองน่าน

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวทางการปรับปรุงการควบคุมภายในของระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้านศรีพินต้น อำเภอเมืองน่าน ถึงขอบเขตตามหลักการควบคุมภายในของ COSO และวิธีการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตการณ์และการออกภาคสนาม การการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและลักษณะการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน

#### 3.1 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

##### 3.1.1 ขอบเขตการศึกษา

###### (1) ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยการศึกษาถึงแนวทางการปรับปรุงการควบคุมภายในระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้านชุมชนบ้านศรีพินต้น ตำบลในเวียง อำเภอเมืองน่าน ตามหลักการควบคุมภายในของ COSO 5 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสารและ การติดตามประเมินผล

###### (2) ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ กองทุนหมู่บ้านศรีพินต้น ตำบลในเวียง อำเภอเมืองน่าน โดยการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านศรีพินต้น ตำบลในเวียง อำเภอเมืองน่าน ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย

1. ประธานกรรมการ	1 คน
2. เภรัญญิก	1 คน
3. ผู้ช่วยเภรัญญิก	1 คน
4. ตรวจสอบบัญชี	1 คน
รวม	4 คน

##### 3.1.2 วิธีการศึกษา

###### (1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

### 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

การเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับระบบบัญชี ของกองทุนหมู่บ้านศรีพินต้น ตำบลในเวียง อำเภอเมืองน่าน ด้วยการสังเกตการณ์(Observation) และ ออกศึกษาภาคสนาม(Field Research) ที่ใช้แนวทางสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นรายบุคคลในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี เพื่อทราบถึงระบบการปฏิบัติงานด้านการควบคุมภายในของระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

### 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสาร วารสาร ละครงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาแบบศึกษาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยทำการศึกษาค้นคว้าให้ครอบคลุมถึงเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของกองทุนเงินหมู่บ้าน จำนวนเงินที่ได้รับการอนุมัติให้กู้ยืม เงินกู้หรือเงินทุนจากแหล่งอื่น และระบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

#### (2) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แนวทางสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร และ ด้านการติดตามและประเมินผล

#### (3) การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแนวทางสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ทั้งจะนำมาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ในด้านต่างๆ นำมาเทียบกับแนวคิด COSO ทั้ง 5 ด้านและเทียบกับพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านว่ามีเหมือนหรือต่างกับแนวคิดหรือพระราชบัญญัติเพื่อให้การเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงตามหลักการแนวคิดของ COSO

### 3.2 ลักษณะการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 2553 : ออนไลน์)

จากกระบวนการทัศน์ใหม่ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และความต่อเนื่องของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 กับปรัชญาของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในการเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชน

ด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง และเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เสริมสร้างการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม รวมถึงการกระจายอำนาจ ให้ท้องถิ่นและเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และวัตถุประสงค์ การจัดตั้งกองทุน 1 ล้านบาท เป็นแหล่ง เงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการ ลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุ ฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วนและสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุน สวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนใน หมู่บ้านหรือชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการ จัดระบบการบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหาและ เสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง กระตุ้นเศรษฐกิจใน ระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศใน อนาคต และเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนใน หมู่บ้านและชุมชนเมือง

สำหรับในแผนพัฒนาฯฉบับที่ 10 เป็นการมุ่งเสริมให้สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข ด้วย วิถีปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนที่เข้มแข็งจึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน การพัฒนา โดยที่ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจะช่วยสนับสนุน ส่งเสริมให้ชุมชนสามารถจัด กิจกรรมที่เป็นองค์ความรวม มีกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการความรู้ร่วมกันของคนในชุมชน ในรูปแบบที่หลากหลายตามภูมิสังคมด้วยทุนทางทรัพยากร และศักยภาพของชุมชน มีการผลิตเพื่อ เลี้ยงตัวเองอย่างพอเพียง พึ่งพาตนเองได้ มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอก ชุมชน บนพื้นฐานการเคารพ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม นำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยสรุปได้เป็น 3 แนวทางหลัก

1. การบริหารจัดการ กระบวนการชุมชนเข้มแข็ง
2. การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน
3. การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูลกัน

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล โดยจัดเป็นแหล่ง เงินทุนให้กับหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาอาชีพความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สร้างงาน สร้างรายได้ และสวัสดิการสังคมของประชาชน ในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลจะให้เงิน

สนับสนุน กองทุนละ 1 ล้านบาท โดยมีชาวบ้านเป็นผู้บริหารและควบคุมดูแลในการจัดการเงินกองทุนเอง พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ ในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

### 3.2.1 นโยบายของกองทุนหมู่บ้าน

เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริม และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน และวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน

### 3.2.2 ปรัชญาของกองทุนหมู่บ้าน

1. เสริมสร้างความรัก ห่วงแค้น ความรับผิดชอบของชุมชน และท้องถิ่น
2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้าน ชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
3. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน ชุมชน
4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ ภาคราชการ เอกชน และประชาสังคม
5. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานรากแก้วของชุมชน
6. เสริมสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้าน ชุมชน

### 3.2.3 วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน สำหรับการลงทุน พัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ จัดระบบเงินกองทุน และ บริหารจัดการเงินกองทุน
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง การเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และ เสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานราก เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต
5. เกิดศักยภาพ / ความเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง ด้านเศรษฐกิจและสังคม

### 3.3 ขั้นตอนการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหาร กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงาน พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด ระดับอำเภอ เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านจากทางฝ่ายราชการ ส่วนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองจะต้องจัดตั้งกองทุนและจัดการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจำนวน 15 คน ซึ่งคณะกรรมการอาจจะประกอบด้วยตัวแทนกลุ่ม องค์กรประชาชน และประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชน พร้อมทั้งจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกองทุนหมู่บ้าน รับสมัครสมาชิก ระดมทุน จัดทำระบบบัญชี จัดทำระบบตรวจสอบมอบหมายภารกิจและความรับผิดชอบ แล้วจึงขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อเปิดบัญชีกับธนาคารสำหรับขอรับเงินกองทุน 1 ล้านบาท จากคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ แต่ก่อนที่จะได้รับเงินสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านจะต้องถูกประเมินความพร้อมจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ซึ่งมีประเด็นต่างๆ ได้แก่

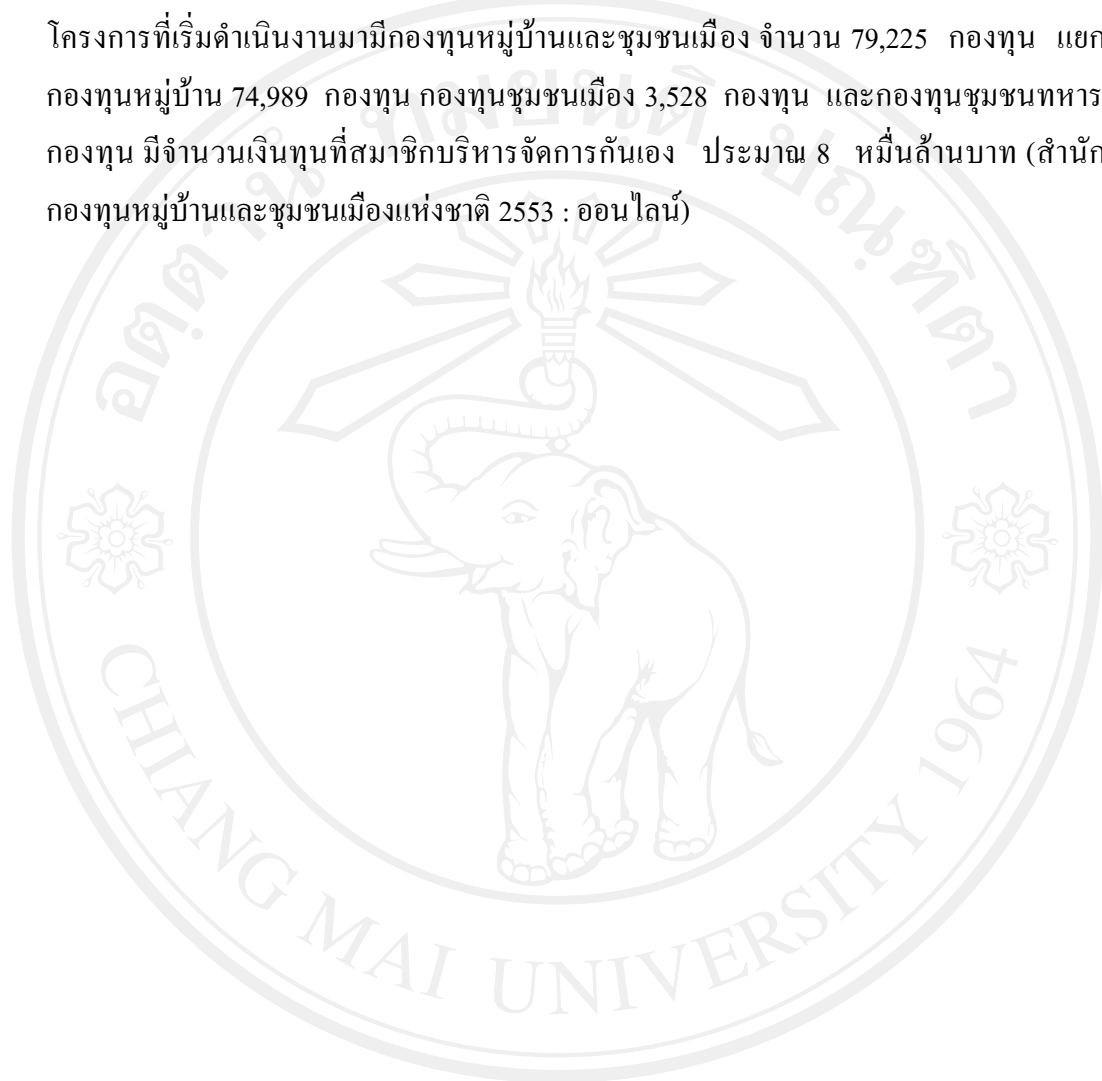
1. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
3. ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการ

กองทุน

4. ระเบียบข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
5. การมีส่วนร่วมของชาวบ้านหรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
6. การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบและข้อบังคับของกองทุน
7. การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

การประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านจะแบ่งกองทุนหมู่บ้านออกเป็น 3 ประเภท คือ กลุ่มที่มีความพร้อม กลุ่มที่ต้องปรับปรุง และ กลุ่มที่ต้องติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด กลุ่มที่มีความพร้อมอยู่แล้วเป็นกลุ่มที่ผ่านการประเมินในประเด็นทั้งหมดข้างต้นและพร้อมที่จะดำเนินกิจกรรมให้คู่แก่สมาชิกได้ทันที ส่วนอีกสองกลุ่มที่เหลือเป็นกลุ่มที่ยังมีข้อบกพร่อง ซึ่งจะต้องทำการแก้ไขปรับปรุงเพื่อเลื่อนฐานะขึ้นมาเป็นกลุ่มที่มีความพร้อมต่อไป การดำเนินนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในขณะนี้ได้ผ่านขั้นตอนระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

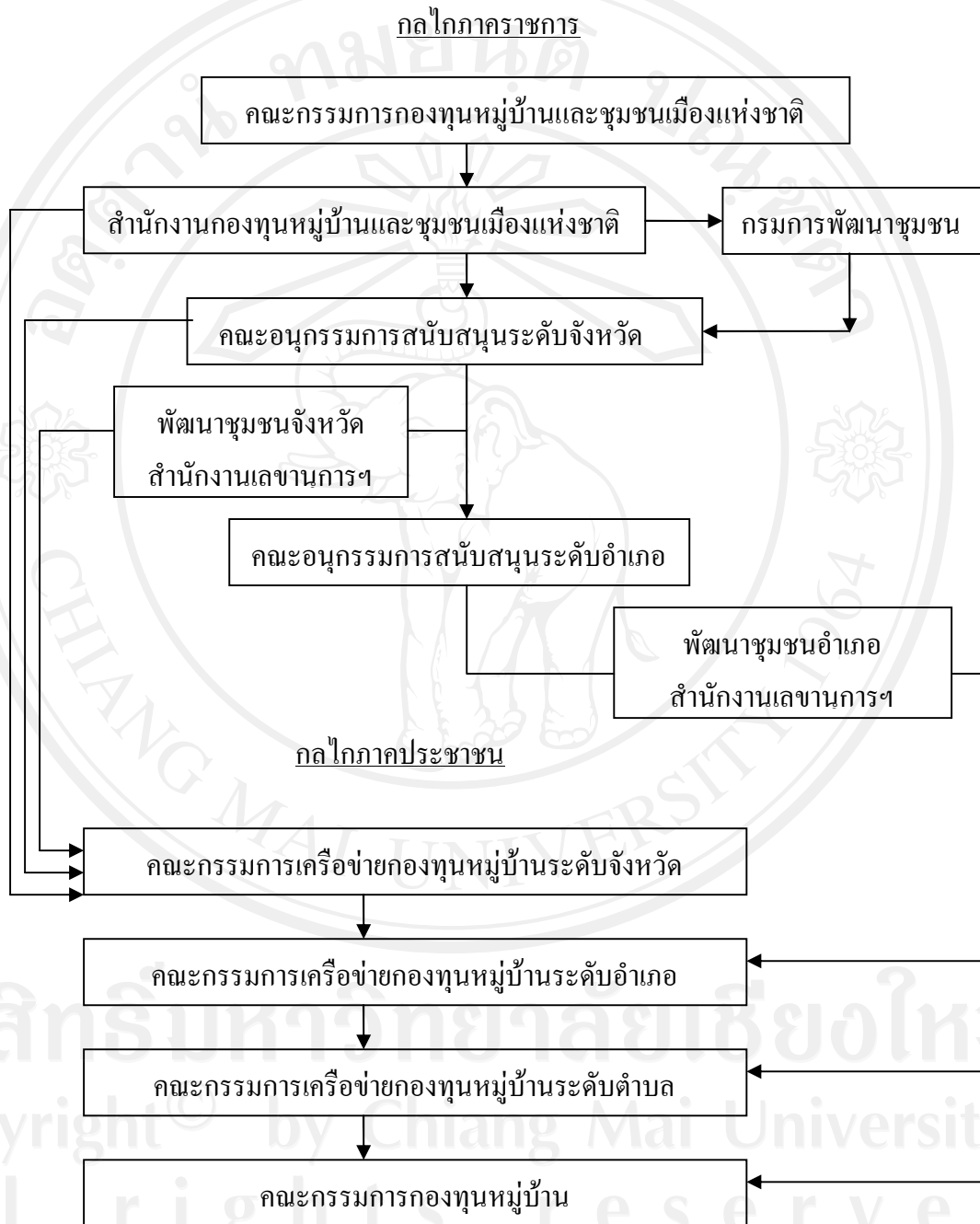
เมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2544 เงินกองทุนหมู่บ้านจะเริ่มลงหมู่บ้านครั้งแรกในวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 โครงการที่เริ่มดำเนินงานมามีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 79,225 กองทุน แยกเป็น กองทุนหมู่บ้าน 74,989 กองทุน กองทุนชุมชนเมือง 3,528 กองทุน และกองทุนชุมชนทหาร 738 กองทุน มีจำนวนเงินทุนที่สมาชิกบริหารจัดการกันเอง ประมาณ 8 หมื่นล้านบาท (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 2553 : ออนไลน์)



ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
Copyright© by Chiang Mai University  
All rights reserved



โครงสร้างกลไกการบริหาร



### 3.4 อำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการบริหาร ตาม มาตรา 14 ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบายการบริหารกองทุน และกำกับดูแลการดำเนินกิจการของกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด
- (2) อนุมัติแผนการลงทุนและแผนการเงินของกองทุนซึ่งจะต้องสอดคล้องกับนโยบายตาม (1)
- (3) กำหนดสัญญาเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงิน การให้กู้ยืม การรับชำระหนี้ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งการปฏิบัติอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด
- (4) กำหนดสัญญาเกี่ยวกับการที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะนำเงินกองทุนไปให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านกู้ยืม
- (5) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ที่ปรึกษาของคณะกรรมการบริหาร หรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการแทนคณะกรรมการบริหาร
- (6) ออกระเบียบเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการบริหาร คณะอนุกรรมการและคณะทำงาน
- (7) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับกองทุนในเรื่องดังต่อไปนี้
  - (ก) การบริหารงานทั่วไปของกองทุน การจัดแบ่งส่วนงานของกองทุน แลขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว
  - (ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้างและเงินอื่นของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง
  - (ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การประเมินผลงาน การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์ การลงโทษของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้าง
  - (ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของกองทุนรวมทั้งการบัญชี และการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ
  - (จ) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง
  - (ฉ) ขอบเขตอำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน



(8) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของ กองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(9) กระทบการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการหรือคณะรัฐมนตรี มอบหมาย

### 3.5 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดน่าน

จังหวัดน่านมี 15 อำเภอ 890 หมู่บ้าน 26 ชุมชนเมือง และ 3 ชุมชนทหาร มีการ จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านทั้งสิ้น 918 กองทุน ในการกู้ยืมเงินจากกองทุนเพื่อไปประกอบอาชีพของ จังหวัดน่านมี 6 ด้านคือ

1. ด้านการเกษตร
2. ด้านอุตสาหกรรม
3. ด้านการค้าขาย
4. ด้านช่าง
5. บรรเทาเหตุฉุกเฉิน
6. กิจกรรมอื่นๆ

จากที่ทางรัฐบาล ได้มีมติให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจดทะเบียนเป็นนิติ บุคคลมี 913 กองทุน ที่ได้ทำการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ส่วนอีก 2 กองทุน ไม่ได้จดทะเบียน เป็นนิติบุคคล เนื่องจากมีการบริหารจัดการกองทุนไม่เข้าเกณฑ์มาตรฐานและมีหนี้สินค้างชำระเกิน ร้อยละ 15 นอกจากนั้นมี 12 กองทุนที่ได้จัดตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน จังหวัดน่าน : 2554)

### 3.6 คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ต้องมีคุณสมบัติ และ ไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

1. เป็นผู้มิใช่อยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ หรือบรรลุนิติภาวะโดย การสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
3. เป็นผู้ที่ไม่มีความประพฤติบกพร่องในศีลธรรมอันดีมีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติ

เสียหายทางการเงิน ตลอดจนถึงมั่นคงในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4. ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถหรือบุคคลล้มละลาย

5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ หรือบุกรุก

7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

8. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

กรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่กรรมการกองทุนหมู่บ้านเข้าดำรงตำแหน่ง ให้กรรมการกองทุนหมู่บ้านจับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด กรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ถูกจับสลากออกไม่ถือว่าพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการกองทุนหมู่บ้านที่พ้นตำแหน่งอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ ในกรณีที่กรรมการกองทุนหมู่บ้านพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งตามวาระให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วยกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนด ภายในระยะเวลาสามสิบวันกรรมการกองทุนหมู่บ้านซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้ เว้นแต่ในกรณีที่กรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระได้รับมติจากที่ประชุมสมาชิก โดยมีคะแนนเสียงสามในสี่รับรองให้เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านต่อและมีความประสงค์ที่จะปฏิบัติงานต่อไปให้มีสิทธิเป็นกรรมการ กองทุนหมู่บ้านต่อไปตามวาระให้กองทุนหมู่บ้าน จัดทำรายงานการประชุมและรายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกเสนอให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ หรือระดับเขตทราบ

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการกองทุนหมู่บ้าน พ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

### 3.7 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านศรีพันต้น ตำบลในเวียง อำเภอเมืองน่าน

สำหรับในส่วนของหมู่บ้านศรีพันต้นนั้น ได้ทำการประชุมเวทีประชาคมหมู่บ้าน ขึ้นเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ณ วิหารวัดศรีพันต้นมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 111 ครั้วเรือน จากจำนวนทั้งหมด 140 ครั้วเรือน ผู้ไม่เข้าร่วมประชุม 29 ครั้วเรือน เพื่อทำการสำรวจความคิดเห็น ปัญหา ความร่วมมือ ตลอดจนสำรวจความต้องการของคนในชุมชนว่ามีความต้องการ หรือ ความพึงพอใจ หรือ มีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง เกี่ยวกับการจะจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งในการทำการประชุมเวทีประชาคมหมู่บ้าน ได้มีพยานและผู้สังเกตการณ์จากหลายๆฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนจากทางจังหวัด ทางเทศบาลและสาธารณสุข

ผลจากการประชุมในเรื่องการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านที่ประชุมได้มีมติโดยสรุปในการเลือก ตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวน 15 คน และที่ประชุมได้มีมติที่ประชุมให้คณะกรรมการกองทุนไปจัดทำร่างระเบียบ กฎข้อบังคับและแนวปฏิบัติของกองทุนและได้กำหนดวันรับสมัครสมาชิกกองทุน ระหว่างวันที่ 10-25 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 โดยไปรับเอกสารการสมัครเป็นสมาชิกที่บ้านประธานชุมชน เนื่องจากทางชุมชนยังไม่มีที่ทำการของกองทุนและนำไปสมัครพร้อมเอกสารหลักฐาน ไปยื่นสมัคร ณ วิหารวัดศรีพันต้น ในวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 และที่ประชุมได้มีมติมอบหมายอำนาจในการฝาก - ถอน เงินของกองทุนมี 3 คน โดยในการถอนเงินทุกกรณีจะต้องมีการลงลายมือชื่อ 2 ใน 3 ในการดำเนินงานของกองทุนในช่วงแรกๆ มีที่ปรึกษากองทุนหมู่บ้าน ที่เป็นบุคคลที่ทรงคุณวุฒิและมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญด้านต่างๆ ตลอดจนเป็นบุคคลที่เคารพของคนในชุมชน จำนวน 8 คน คอยให้คำแนะนำปรึกษา

คณะกรรมการได้มีการเปิดประชุมของกองทุนหมู่บ้านครั้งแรกเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ถือจัดทำร่างกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติ ของกองทุนหมู่บ้าน เป็นการเริ่มต้นที่เต็มรูปแบบของกองทุน โดยทางคณะกรรมการจึงได้จัดทำเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแล้วเสร็จมีการเปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร จำนวน 2 บัญชี ที่ธนาคารออมสิน สาขา น่าน คือ

1. บัญชีเงินหุ้น 16,900 บาท มีการเปิดบัญชีไว้เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2544
2. บัญชีกองทุนหมู่บ้านศรีพันต้น เป็นบัญชีลอยไว้รองรับการโอนเงิน จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีการเปิดบัญชีไว้เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2544

วันที่ 24 ธันวาคม 2544 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติก็ได้โอนเงินมาเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านศรีพันต้นจำนวน 1,000,000 บาท และทางกองทุนหมู่บ้านศรีพันต้นได้เริ่มปล่อยให้สมาชิกกู้และทำการโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ในวันที่ 15 มกราคม 2545 ซึ่งทางกองทุนหมู่บ้าน

ได้มีการดำเนินการ จนกระทั่งในปี 2549 รัฐบาลมีมติให้กองทุนหมู่บ้านทุกกองทุนให้เป็น นิติบุคคล

ดังนั้นทางกองทุนหมู่บ้านศรีพินันต์ โดย ประธานกองทุนหมู่บ้านศรีพินันต์ ได้ยื่นแบบคำขอจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลใน วันที่ 1 ตุลาคม 2550 โดยมีที่ตั้งกองทุนอยู่ที่ 150 ถนนมหาพรหม ตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน สถานะจากการจัดระดับมาตรฐานกองทุนเป็นแบบ AAA ตามที่รัฐบาล ได้มีตราพระราชบัญญัติ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการรับจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2549 กำหนดให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต้องดำเนินการยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งกองทุนเป็นนิติบุคคล โดยกองทุนจะต้องมีอาคารสถานที่ตั้งอย่างเป็นทางการทางกองทุนหมู่บ้านศรีพินันต์จึงได้ทำหนังสือขออนุญาตใช้อาคารที่ทำการกองทุนแม่ของแผ่นดิน และที่ทำการกองทุนสัจจะชุมชนศรีพินันต์ อาคารตั้งอยู่ภายในบริเวณด้านหลังวิหารกาญจนาภิเษกวัดศรีพินันต์ ได้ใช้เป็นอาคารร่วมกันเป็นที่ตั้งสำนักงานของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งได้รับมติอนุญาตจากท่านเจ้าอาวาสและคณะกรรมการไวยาวัจกรวัดศรีพินันต์(สมศักดิ์ แพทย์สมาน:2553)

ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านศรีพินันต์ได้มีการเลือกคณะกรรมการกองทุนชุดปัจจุบัน ทำหน้าที่ดำเนินงานของกองทุนจำนวน 11 คน จากเดิมที่มีคณะกรรมการกองทุน 15 คน โดยมีตำแหน่ง

1. ประธานกองทุน	1 คน
2. รองประธานกองทุน	1 คน
3. เภรัญญิก	1 คน
4. ผู้ช่วยเภรัญญิก	1 คน
5. ตรวจสอบการกู้	1 คน
6. ตรวจสอบบัญชี	1 คน
7. ติดตามหนี้สิน	2 คน
8. ประชาสัมพันธ์	1 คน
9. ปฏิคม	1 คน
10.ทะเบียนและเลขานุการ	1 คน
รวม	11 คน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องมาจากการคัดเลือกจากสมาชิกในชุมชนซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทุกตำแหน่งจะมี 1 คน ยกเว้นตำแหน่งการติดตามหนี้สินที่มี 2 คน

จากการดำเนินงานปี 2553 ไม่มีลูกหนี้ที่ค้างชำระ และทางกองทุนหมู่บ้านได้ให้สมาชิกทำการกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้าน ในปีต้น 2554 จำนวน 77 รายเป็นยอดเงินทั้งสิ้น 1,686,000 บาท

### 3.8 ระบบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านศรีพันต้น

เพื่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านศรีพันต้นให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ และตามหลักเกณฑ์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทางกองทุนหมู่บ้านชุมชนศรีพันต้น ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อบริหารจัดการกองทุนโดยมีหน้าที่ต่าง ๆ กันตามที่ได้มีไว้ในระเบียบข้อบังคับของกองทุนตามที่ได้มีวัตถุประสงค์ตั้งแต่เริ่มแรก

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาการควบคุมภายในของระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้านศรีพันต้น อำเภอเมืองน่าน โดยใช้วิธีการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกการปฏิบัติ หน้าที่ของฝ่ายจัดการ จำนวน 4 คนที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน คือ ประธานกองทุน เหนรัญญิก ผู้ช่วยเหนรัญญิก และตรวจสอบบัญชี

ในการดำเนินงานของกองทุนจะเริ่มตั้งแต่การสมาชิกในชุมชนมาสมัครเป็นสมาชิกของกองทุนโดยการซื้อหุ้น โดยจะต้องเตรียมเอกสาร คือสำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนมากรอกแบบฟอร์มการสมัครเป็นสมาชิกโดยซื้อหุ้นทุนอย่างน้อย 1 หุ้นๆละ 10 บาท ที่คณะกรรมการด้านการเงิน คือ เหนรัญญิก หรือผู้ช่วยเหนรัญญิก

เมื่อได้มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ทางกองทุนได้กำหนดไว้จึงจะมีสิทธิที่จะขอขึ้นเรื่องขอกู้ยืมเงินจากกองทุน จากการที่กองทุนได้รับเงินโอนจากภาครัฐ 1 ล้านบาทโดยทางกองทุนมีวิธีการป้องกันความเสี่ยงจากการให้สมาชิกกู้ คือในการกู้ยืมเงินจากกองทุนจะต้องมีตรวจสอบเอกสารหลักฐานและการค้ำประกันซึ่งการค้ำประกันสามารถใช้บุคคลค้ำประกันก็ได้ หรือใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันก็ได้ แต่ทางกองทุนมิได้มีการจัดทำทะเบียนผู้ค้ำ นอกจากการประกันความเสี่ยงด้วยการค้ำประกันแล้วทางกองทุนหมู่บ้านได้มีการกันเงินส่วนหนึ่งตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเป็นระเบียบของกองทุน คือในเรื่องการประกันความเสี่ยง ที่สมาชิกไม่สามารถที่จะชำระหนี้ให้กองทุนได้ จากการที่ได้ตั้งไว้ ร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิเพื่อประกันความเสี่ยง นอกจากนั้นยังให้สมาชิกเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนฌาปนกิจกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการบรรเทาความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นต่อผู้ค้ำประกันหรือต่อกองทุนหมู่บ้าน เนื่องจากว่าผู้ขอกู้ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลในชุมชนและทางคณะกรรมการมีความรู้จักและเห็นพฤติกรรมต่างๆของผู้ขอกู้เป็นอย่างดีซึ่งจะมีส่วนในการตัดสินใจที่จะอนุมัติการให้กู้ด้วย



ในด้านรายรับจะมีการรับเงินล้านจากรัฐบาลโดยจะเป็นการโอนเข้าบัญชีธนาคาร นอกจากนั้นก็จะเป็นการรับเงินสมัครสมาชิก หรือการเพิ่มหุ้นทุนไม่ว่าจะจากความต้องการที่จะเพิ่มหุ้นทุน หรือว่าเป็นไปตามเงื่อนไขของกองทุน จะเป็นการรับเงินสดจากสมาชิกซึ่งผู้รับเงินคือคณะกรรมการด้านการเงิน อาจจะเป็นเหรียญกษาปณ์ หรือ ผู้ช่วยเหรียญกษาปณ์ จะออกไปเสร็จแสดงการรับเงิน จัดทำบัญชี การบันทึกการเป็นสมาชิกหรือการเพิ่มหุ้นทุน และการนำเงินสดรับฝากธนาคาร โดยเก็บรวบรวมเงินพอเป็นจำนวนที่มากพอแล้วจึงนำฝากธนาคาร

ในด้านรายจ่ายก็จะมีในเรื่องของการจ่ายเงินกู้ให้กับสมาชิกผู้ขอกู้ยืมและการจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการดำเนินงานซึ่งค่าใช้จ่ายต่างๆที่เกิดขึ้นเมื่อจะทำการจ่ายจะต้องผ่านการอนุมัติจากผู้ที่มีอำนาจในการอนุมัติและตัดสินใจตลอดจนมีการตรวจสอบจากฝ่ายตรวจสอบบัญชีของกองทุนอยู่เสมอ

### 3.9 ฟังแสดงการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน

ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านสามารถแบ่งการดำเนินงานออกเป็นได้ 2 ด้าน คือ

ด้านรายรับ ได้แก่ การรับเงินล้านครั้งแรกจากรัฐบาล การรับเงินค่าหุ้น และการรับเงินดอกเบี้ยและเงินต้น

ด้านรายจ่าย ได้แก่ การให้เงินกู้ และการจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ

ผู้ศึกษาได้เข้าไปสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านชุมชนศรีพันต้น ตำบลในเวียง อำเภอเมืองน่าน และได้เขียนขั้นตอนการดำเนินงานเป็นผังแสดงการดำเนินงาน (Flow chart) ซึ่งจะมีสัญลักษณ์ในผังแสดงการดำเนินงานดังนี้

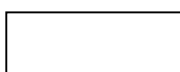
#### คำอธิบายสัญลักษณ์



เงินสด



สมุดบัญชี



เอกสารทุกชนิด





เอกสารที่นำไปเก็บในแฟ้มชั่วคราว



เอกสารที่นำไปเก็บในแฟ้มถาวร

S

ลงลายมือชื่อในเอกสาร



ทางเดินของเอกสาร



ทางเดินของข้อมูล



แสดงการเปรียบเทียบ

ผังแสดงการดำเนินงานของระบบบัญชีด้านรายรับและรายจ่ายมีดังนี้

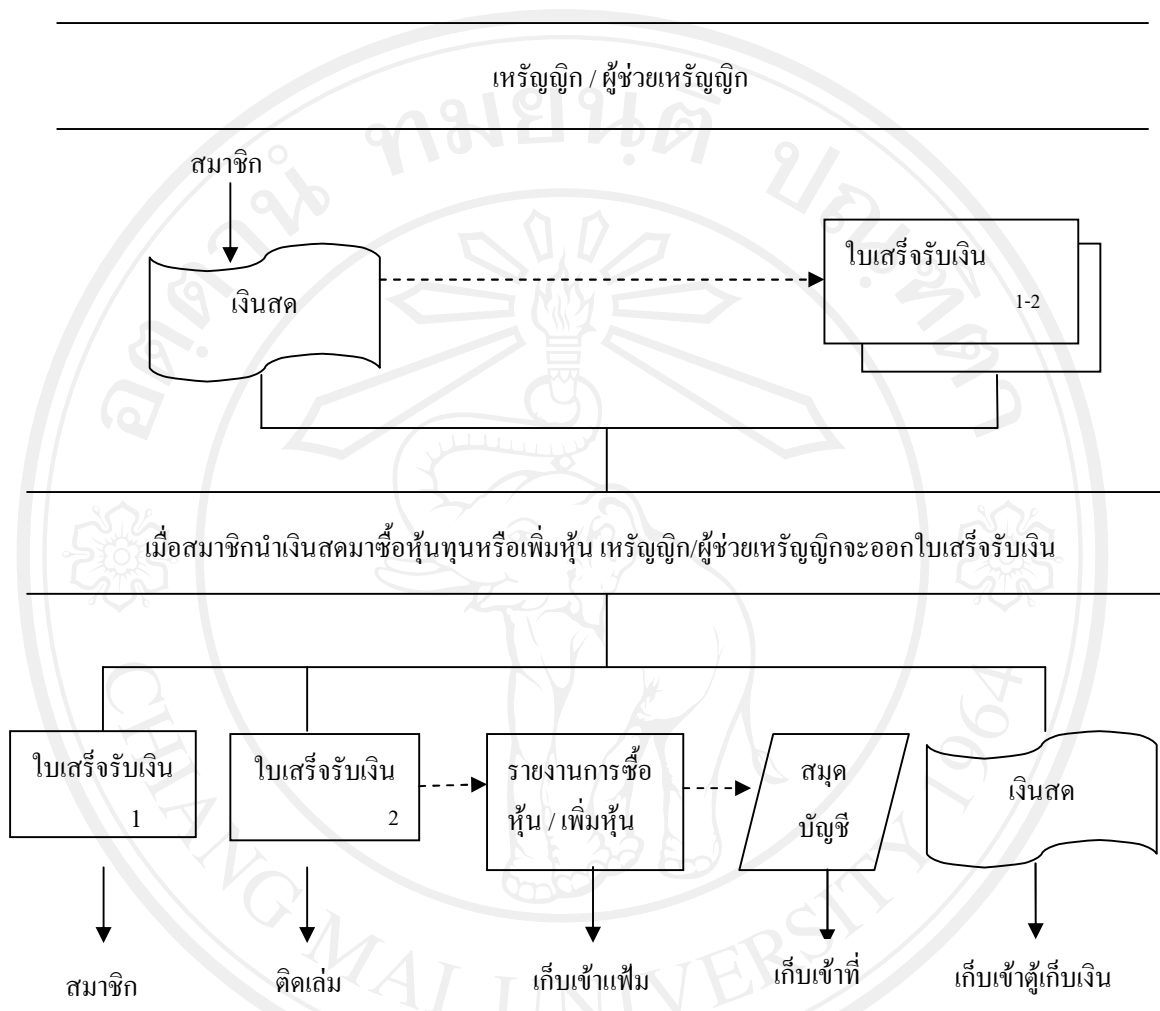
### 3.9.1 ผังด้านรายรับ

#### 1) การรับเงินล้านครั้งแรกจากรัฐบาล

เมื่อชุมชนศรีพันต้นได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านชุมชนศรีพันต้นและได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลแล้วได้ดำเนินการเปิดบัญชีธนาคารออมสิน สาขาน่าน รorรับการโอนเงินจากรัฐบาล ในวันที่ 24 ธันวาคม 2544 กองทุนหมู่บ้านชุมชนศรีพันต้นก็ได้รับเงินโอนจากรัฐบาลเป็นจำนวน 1,000,000 บาท

#### 2) การรับเงินค่าหุ้น

การเข้ามาเป็นสมาชิกเริ่มแรกของกองทุนหมู่บ้านจะต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของกองทุนหมู่บ้านและทำการซื้อหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น หรือต้องการที่จะเพิ่มหุ้นไม่ว่าจะเป็นกรณีที่เกิดระเบียบของกองทุนที่ต้องการเพิ่มหุ้นทุนเมื่อจะทำการกู้ยืมเพิ่ม หรือต้องการเพิ่มทุนธรรมดา โดยจะต้องกรอกข้อความแสดงรายละเอียดต่างลงในแบบฟอร์ม พร้อมกับเงินสดไปยื่นที่คณะกรรมการด้านการเงิน คือ เहरुญิก หรือผู้ช่วยहरुญิก โดยออกไปเสร็จให้แก่สมาชิกส่วนสำเนาติดเล่ม เงินสดเก็บเข้าตู้รักษาเงินสดรอมีมากพอจึงนำไปฝาก แสดงตามรูปที่ 1



หมายเหตุ : ในการจัดทำรายงานการซื้อหุ้น/เพิ่มหุ้นไม่ได้มีการจัดทำทุกครั้ง

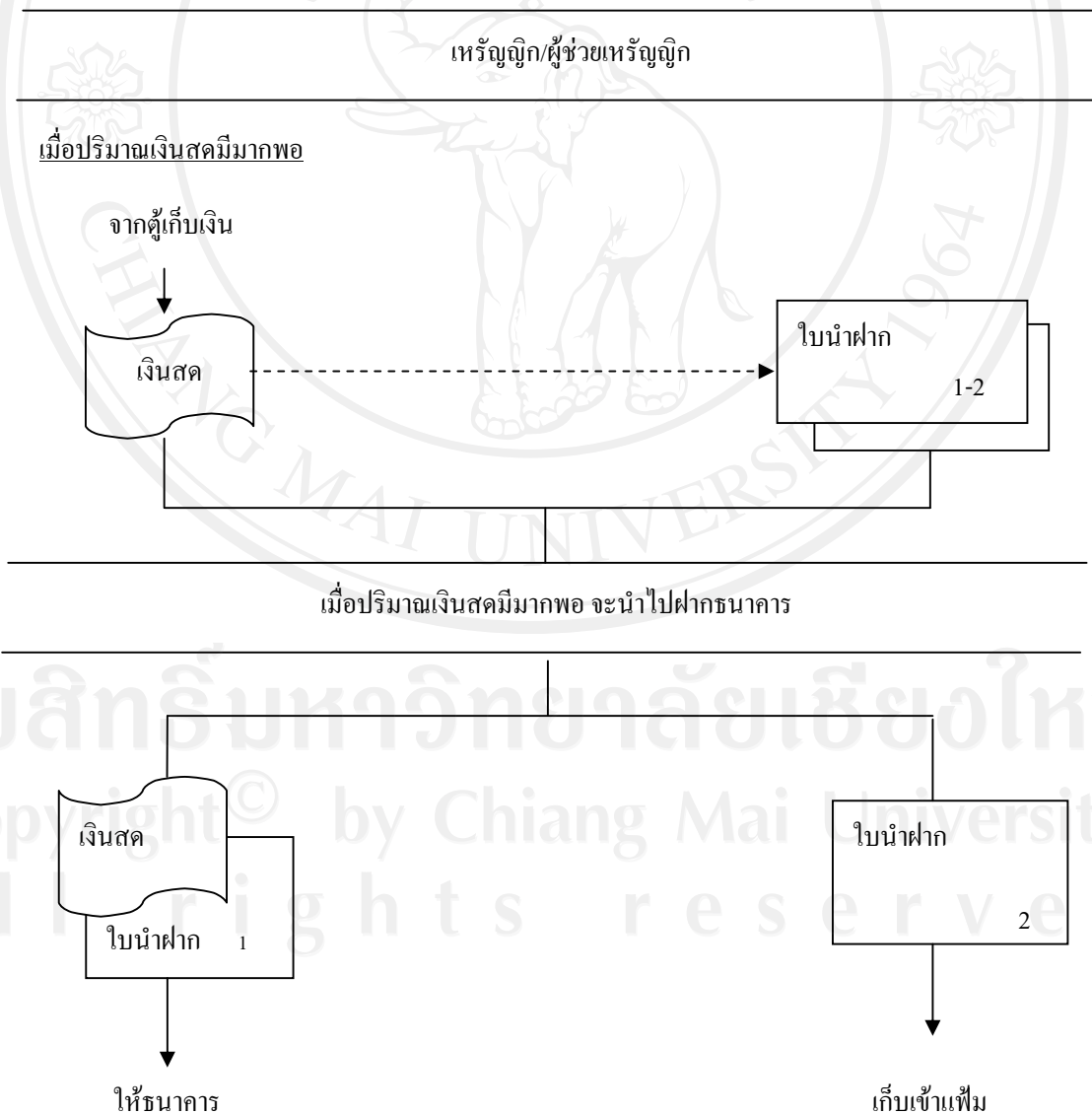
**รูปที่ 1 แสดงผังทางเดินเอกสาร แสดงการซื้อหุ้นหรือเพิ่มหุ้น**

การรับเงินค่าหุ้นในปัจจุบันส่วนใหญ่จะมาจากมติของคณะกรรมการและสมาชิก กองทุนหมู่บ้านศรีพินต้นได้ตกลงกันว่าเมื่อสมาชิกจะทำการขอกู้เงินจากกองทุนก็จะต้องทำการซื้อหุ้นเพิ่มในอัตราร้อยละ 1 ของยอดเงินกู้เดิมแล้วจึงมีสิทธิที่จะขอกู้ในครั้งต่อไปได้แต่เดิมการเพิ่มหุ้นทุนไม่ได้มีเป็นกฎระเบียบหรือเป็นแนวปฏิบัติและในการขอกู้เงินกองทุนก็สามารถขอ

ยื่นกู้เงินกองทุนแต่ในปัจจุบันการขอกู้เงินกองทุนจะเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินกองทุนได้ปีละครั้งโดยยื่นขอประมาณเดือนธันวาคมของแต่ละปี

เมื่อสมาชิกต้องการกู้เงินจากกองทุนก็จะต้องทำการซื้อหุ้นเพิ่มในอัตราร้อยละ 1 ของวงเงินกู้เดิม โดยไปทำการจ่ายเงินเพื่อเพิ่มหุ้นทุนกับคณะกรรมการด้านการเงิน คือ เหนรัญญิก หรือผู้ช่วยเหนรัญญิก โดยคณะกรรมการด้านการเงินจะออกใบเสร็จรับเงินค่าเพิ่มหุ้นให้และจะทำการรวบรวมจำนวนหุ้นที่สมาชิกได้ทำการเพิ่มหุ้น จัดทำเป็นรายงานสรุปการเพิ่มหุ้นแล้วจะได้ทำการบันทึกการรับเงิน การเพิ่มหุ้น และทำการเพิ่มหุ้นให้สมาชิกในทะเบียนหุ้นของกองทุนหมู่บ้าน

เงินที่ได้รับจากการเพิ่มหุ้นคณะกรรมการทางด้านการเงินจะรวบรวมและเมื่อมีมากพอก็จะนำฝากธนาคาร แสดงตามรูปที่ 2

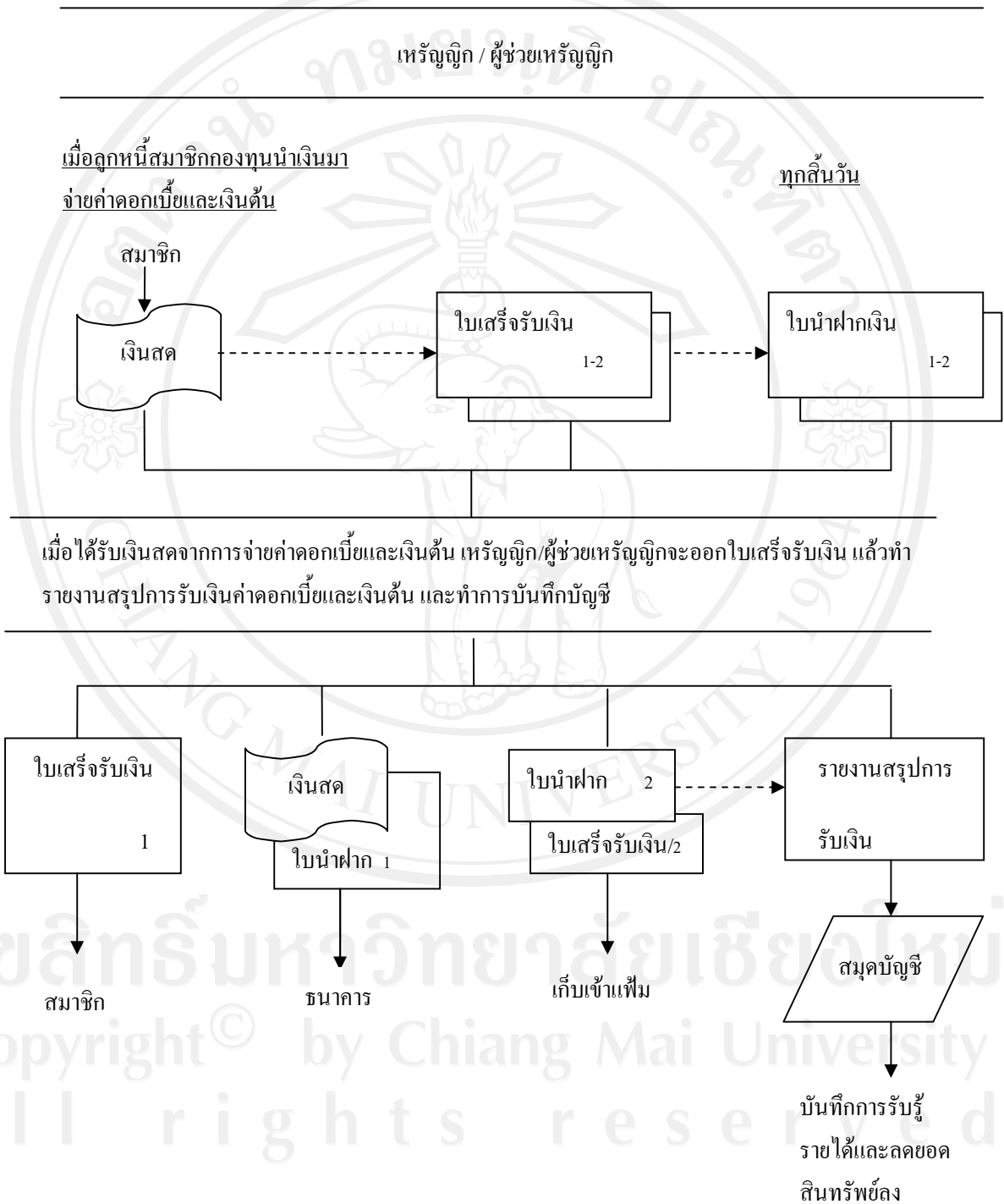


## รูปที่ 2 แสดงผังทางเดินเอกสาร แสดงการนำเงินรับจากการซื้อหุ้น / เพิ่มหุ้น นำฝากธนาคาร

### 3) การรับเงินดอกเบี้ยและเงินต้น

จากวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนของชุมชน โดยการให้สมาชิกกองทุนในชุมชนได้กู้ยืม โดยมีอัตราค่าดอกเบี้ยจ่ายที่ ตั้งโดยกองทุนหมู่บ้าน ชุมชนศรีพันต้น ได้คิดอัตราดอกเบี้ยที่สมาชิกได้ทำการกู้ยืมไปในอัตราร้อยละ 6 ต่อปี

เมื่อสมาชิกได้มีการนำเงินมาจ่ายคืนเงินต้นและดอกเบี้ย ให้กับเหรียญกษาปณ์หรือผู้ช่วย เหรียญกษาปณ์จะออกใบเสร็จรับเงินเป็นหลักฐานการรับเงินให้กับลูกหนี้เงินกู้ของกองทุนได้ทำการลง รายมือชื่อ แล้วจะทำรายงานสรุปการรับเงินค่าดอกเบี้ยหรือเงินต้นโดยมีการจัดทำเป็นใบสรุปการ รับเงินค่าดอกเบี้ยและเงินต้น สำเนาใบนำฝากธนาคารและสำเนาใบเสร็จรับเงิน ออกเป็นรายงาน การรับเงินสดและดอกเบี้ยรับเพื่อจะได้นำเอาข้อมูลในรายงานไปทำการลงบัญชีการรับรู้รายได้จาก ส่วนของดอกเบี้ยและทำการตัดยอดลูกหนี้สมาชิก กรณีที่ได้รับคืนเงินต้นทำการเพิ่มยอดเงินสดรับ ในส่วนของเงินสด และเงินสดที่ได้รับคณะกรรมการด้านการเงินจะนำฝากธนาคาร แสดงตามรูป ที่ 3



รูปที่ 3 แสดงผังทางเดินเอกสาร แสดงการรับดอกเบี้ยและเงินต้นจากสมาชิกและการบันทึกบัญชี

### 3.9.2 ผังด้านรายจ่าย

#### 1) การให้เงินกู้

เมื่อสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่เข้าเกณฑ์เงื่อนไขตามข้อกำหนดของกองทุนหมู่บ้าน โดยได้เป็นสมาชิกอย่างน้อย 1 ปี และมีส่วนร่วมตลอดจนให้ความร่วมมือกับชุมชนก็มีสิทธิที่จะขอกู้ยืมเงินจากกองทุนได้ ซึ่งการให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิกมีขั้นตอนดังนี้

#### 2) การรับใบคำขอกู้เงิน

ในการที่คณะกรรมการจะทำการอนุมัติเงินกู้แก่สมาชิกโดยเริ่มจากการแจ้งให้สมาชิกทราบว่าจะต้องให้สมาชิกมายื่นคำขอเพื่อขอกู้เงินกู้ได้ในวันและเวลาใด โดยสมาชิกจะต้องไปขอรับใบคำร้องขอกู้ยืมเงินกองทุนและเตรียมเอกสารที่จะทำการขอกู้เงิน คือ

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและคู่สมรส (ถ้ามี)
- สำเนาทะเบียนบ้าน
- สมุดเงินฝากธนาคารออมสินที่มีชื่อผู้ขอกู้เงิน

เมื่อคณะกรรมการได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานครบถ้วนก็จะให้เอกสารสัญญาค้ำประกันการกู้ยืมเงินจากกองทุนให้สมาชิกกรอกชื่อผู้การค้ำประกันการกู้ยืมเงินของกองทุน ซึ่งในการค้ำประกันจะใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันก็ได้ เช่น ทะเบียนรถยนต์ หรือทะเบียนรถจักรยานยนต์ การค้ำประกันที่ใช้เป็นสินทรัพย์จะเก็บเพียงทะเบียนรถไว้เท่านั้น โดยไม่มีการโอนลอยหรือจะใช้นุคคลค้ำประกันก็ได้ โดยผู้ค้ำประกันการกู้ยืมเงินจากกองทุนจะต้องเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านด้วย ในการค้ำประกันจะต้องมีบุคคลค้ำอย่างน้อย 2 คน ซึ่งผู้ค้ำประกันแต่ละรายสามารถค้ำประกันผู้กู้เงินของกองทุนได้ไม่เกิน 2 รายและในการลงรายมือชื่อในการค้ำประกันจะต้องทำการลงรายมือชื่อต่อหน้าคณะกรรมการพร้อมทั้งหลักฐานเอกสารคือ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและคู่สมรส(ถ้ามี) และสำเนาทะเบียนบ้าน

#### 3) การพิจารณาการให้เงินกู้

ในการพิจารณาเงินกู้ทางกองทุนจะให้ยื่นขอกู้ยืมเงินกองทุนปีละ 1 ครั้งประมาณปลายเดือนธันวาคม เมื่อคณะกรรมการได้รับเอกสารการขอกู้ เอกสารประกอบการขอกู้ สมุดคู่ฝาก และเอกสารค้ำประกัน ก็จะทำการตรวจสอบหลักฐานอีกครั้งว่าครบถ้วนถูกต้องหรือไม่ ในการพิจารณาการให้เงินแก่ผู้กู้จะทำการพิจารณาผู้กู้เป็นรายๆ ไป โดยอาศัยการดูพฤติกรรมชำระเงินในอดีต การมีส่วนร่วมในชุมชนและการให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน หรือจำนวนของสมาชิกในครอบครัวที่ขอกู้ เป็นต้น ว่าสมควรจะพิจารณาให้เงินกู้ตามคำขอหรือไม่ หรือสมควรจะอนุมัติให้กู้เป็นจำนวนเท่าใดเมื่อพิจารณาเสร็จสิ้นก็จะทำการแจ้งยอดที่สามารถอนุมัติให้สมาชิกกู้ยืมได้รับทราบ



#### 4) การโอนเงินกู้ให้แก่สมาชิก

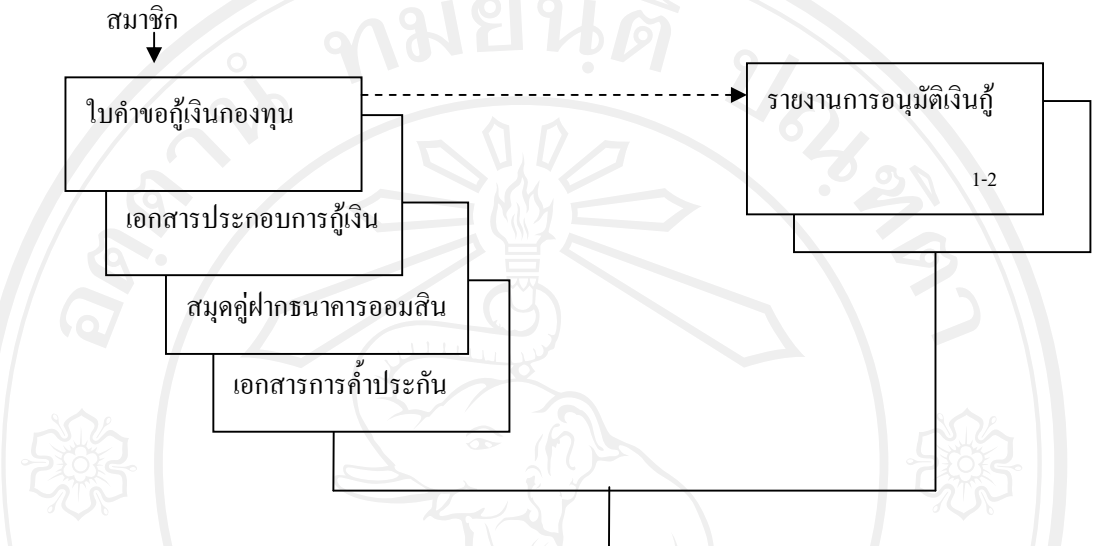
เมื่อสมาชิกได้มายื่นใบคำขอกู้เงินจากกองทุนได้แนบเอกสารโดยมีใบคำขอกู้เงินกองทุน เอกสารส่วนตัว สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนและของคู่สมรส(ถ้ามี) เอกสารการค้ำประกันการกู้ของผู้ค้ำและของคู่สมรส (ถ้ามี) จำนวน 2 คน กรณีที่ใช้บุคคลประกัน แต่ถ้าหากเอาสินทรัพย์อื่นมาค้ำประกันและสมุดคู่ฝากธนาคารออมสิน ให้กับคณะกรรมการที่มีหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานเอกสารว่าครบถ้วนถูกต้องโดยเฉพาะการลงนามค้ำประกัน ในเอกสารค้ำประกันจะต้องทำการลงนามต่อหน้าคณะกรรมการเท่านั้น

เมื่อพิจารณาเสร็จก็จะมีมติในที่ประชุมของคณะกรรมการว่าสมาชิกคนไหนจะได้รับวงเงินกู้เท่าใด ก็จะทำการแจ้งให้สมาชิกได้รับทราบต่อไป และจัดส่งให้เหรียญหรือผู้ช่วยเหรียญที่มีหน้าที่ในการจัดทำบัญชีบัญชีได้ทำการบันทึกจัดทำทะเบียนคุมยอดลูกหนี้แต่ละราย

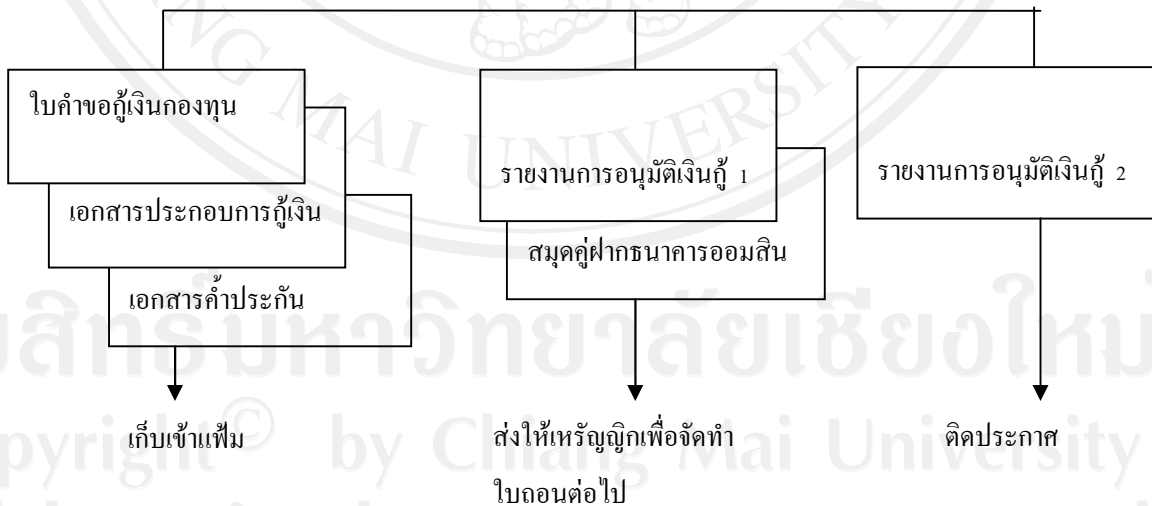
เมื่อคณะกรรมการที่มีหน้าที่ทางด้านการเงิน ได้รับเอกสารหลักฐานที่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ จะเอาจำนวนยอดของจำนวนเงินกู้รวมทั้งหมดเสนอต่อประธานกองทุนเพื่อขออนุมัติเบิกเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้าน เพื่อจะนำเข้าบัญชีให้ลูกหนี้แต่ละราย โดยนำเอาสมุดคู่ฝากธนาคารออมสินและใบนำฝากย่อยของลูกหนี้แต่ละรายเข้าบัญชีธนาคารตามวงเงินกู้ที่รับการอนุมัติ แสดงตามรูปที่ 4 และ แสดงตามรูปที่ 5

คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้

เมื่อสมาชิกยื่นเอกสารขอกู้ยืมเงินกองทุน

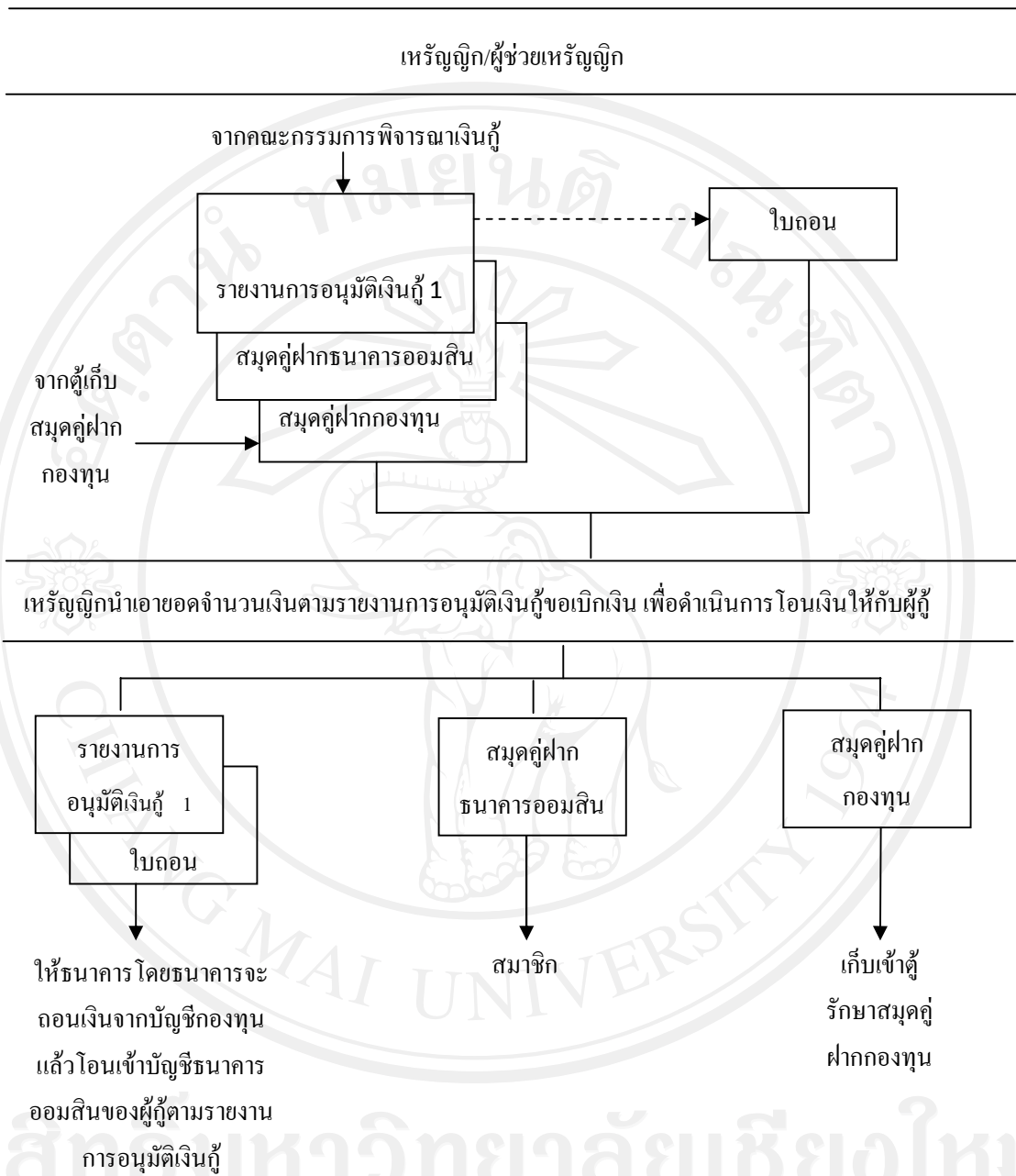


สมาชิกจัดเตรียมเอกสาร ใบคำขอกู้เงินกองทุน สมุดคู่ฝากธนาคารและเอกสารการค้ำประกันซึ่งจะต้องมา  
 ลงลายมือชื่อต่อคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้และคณะกรรมการจะทำการพิจารณาอนุมัติโดยออกเป็น  
 รายงานการอนุมัติเงินกู้และแจ้งให้สมาชิกทราบ



หมายเหตุ เอกสารประกอบการกู้เงิน

- สำเนาทะเบียน
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และคู่สมรส (ถ้ามี)



รูปที่ 4 แสดงผังทางเดินเอกสาร การพิจารณาอนุมัติและอนุมัติเงินกู้แก่สมาชิก

2.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ

เมื่อมีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เหรียญหรือผู้ช่วยเหรียญจะจัดทำใบขออนุมัติจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เมื่อใบขออนุมัติค่าใช้จ่ายได้รับการอนุมัติ เหรียญหรือผู้ช่วยเหรียญจะจัดทำใบถอนเงินฝากจากธนาคาร เพื่อขอถอนเงินฝากจากธนาคารมาจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ โดยเสนอต่อ

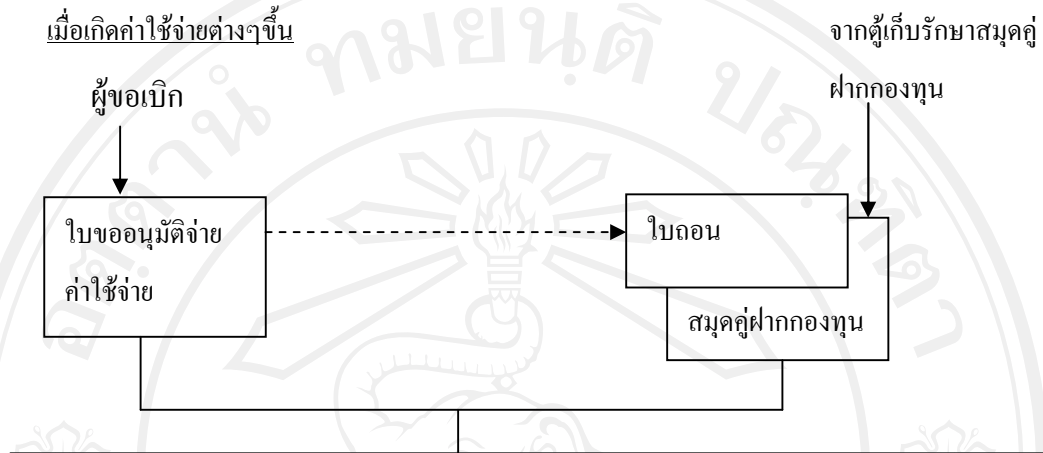
ประธานกองทุนซึ่งเป็น 1 ใน 3 คนที่มีอำนาจในการลงรายมือชื่อถอนและผู้ที่มีอำนาจในการลงรายมือชื่ออีก 1 คน เพื่อให้ครบตามเงื่อนไขของการเบิกถอนเงินจากธนาคารของกองทุน

คณะกรรมการทางการเงินเมื่อเบิกจ่ายเงินสดมาแล้วก็จะจัดทำใบสำคัญจ่ายตรวจสอบรายการ จำนวนเงินและลงรายมือชื่อผู้มีอำนาจอนุมัติพร้อมทั้งมอบเงินสดให้ผู้รับเงินและผู้รับเงินลงนามการรับเงิน เพื่อให้ผู้รับเงินนำเงินไปจ่ายค่าใช้จ่ายนั้นๆ เมื่อได้จ่ายเงินก็จะได้รับใบเสร็จรับเงิน ก็จะรวบรวมเอกสารมีใบเสร็จรับเงิน ใบขออนุมัติค่าใช้จ่าย และใบสำคัญจ่ายส่งต่อไปให้คณะกรรมการด้านบัญชี ได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของรายการและเอกสาร แสดงตามรูปที่ 6

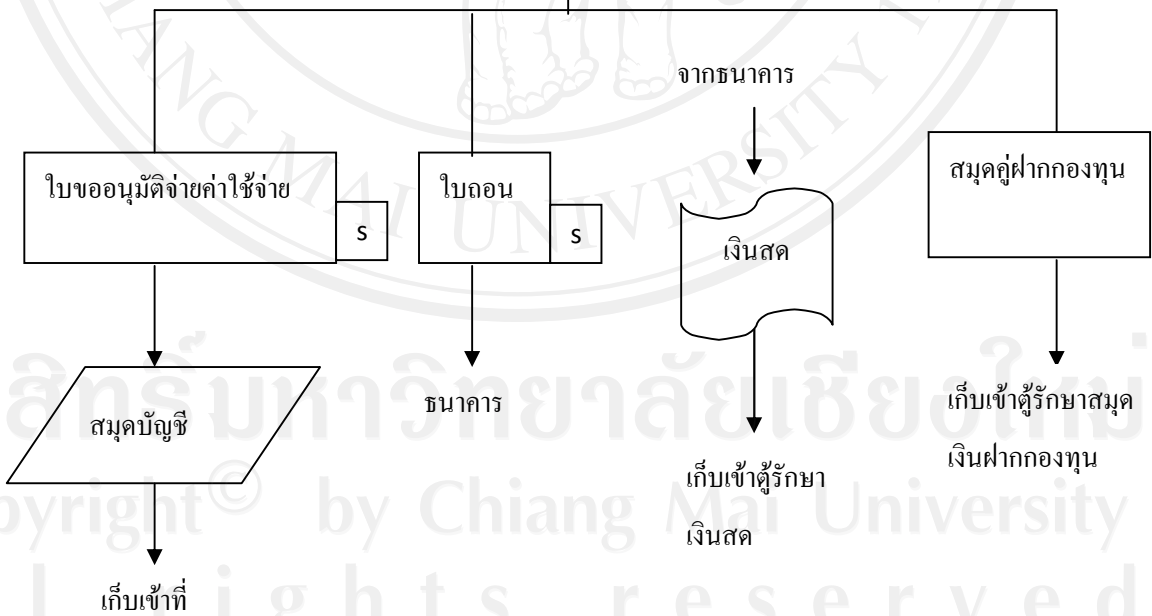
The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a stylized elephant facing left, with a decorative tusk and a flame-like element above its head. The elephant is surrounded by a circular border containing the text "CHIANG MAI UNIVERSITY 1964". There are also decorative floral motifs on either side of the elephant.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
Copyright© by Chiang Mai University  
All rights reserved

เหรียญกษาปณ์/ผู้ช่วยเหรียญกษาปณ์

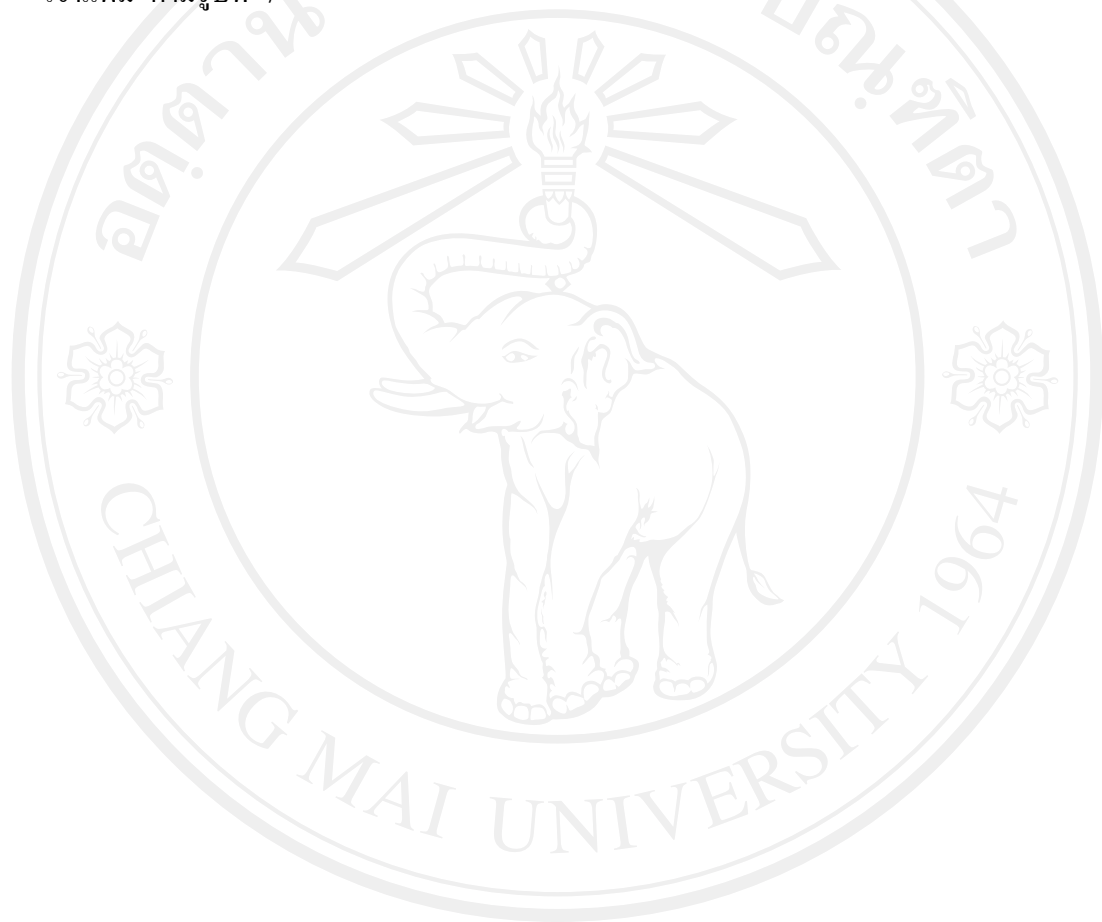


เมื่อมีค่าใช้จ่ายต่างๆเกิดขึ้น เหรียญกษาปณ์จะจัดทำใบขออนุมัติจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆและขออนุมัติการจ่ายจากคณะกรรมการผู้มีอำนาจในการอนุมัติ คณะกรรมการผู้ที่มีอำนาจอนุมัติเพื่อขอลอนเงินจากธนาคารมาจ่าย



รูปที่ 5 แสดงผังทางเดินเอกสาร แสดงการขออนุมัติเมื่อมีรายจ่ายต่างๆ

เมื่อเหรียญกษาปณ์หรือผู้ช่วยเหรียญกษาปณ์ได้รับเอกสารต่างๆก็จะทำการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารการลงรายการการได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจว่าถูกต้องหรือไม่ และทำการตรวจสอบความถูกต้องเสร็จ ก็จะทำการจ่ายเงินให้ผู้มาเบิก แล้วจะนำใบเสร็จไปทำการบันทึกบัญชีเป็นการบันทึกค่าใช้จ่ายของกองทุนในสมุดบัญชีรายจ่ายของกองทุนและเก็บเอกสารเข้าแฟ้ม ตามรูปที่ 7

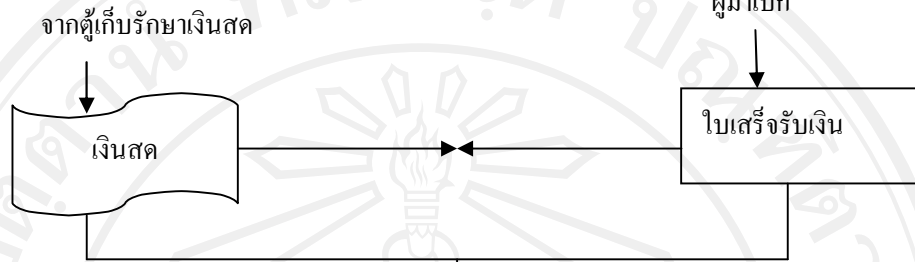


ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
Copyright© by Chiang Mai University  
All rights reserved

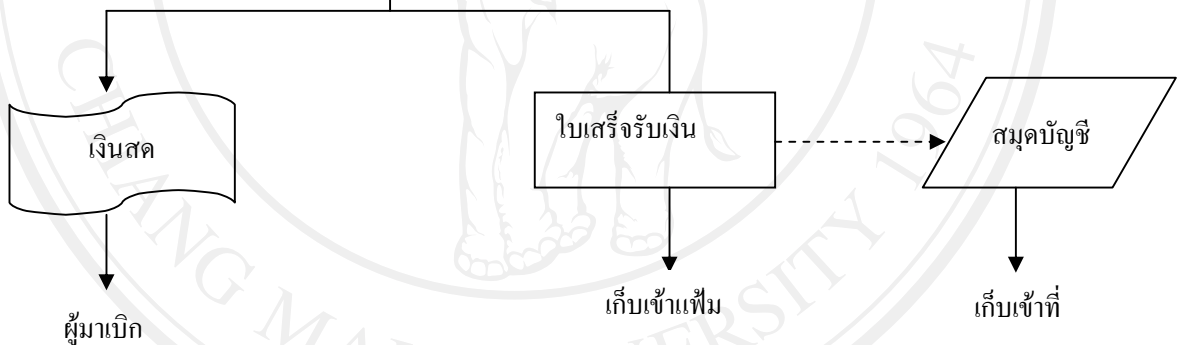


เหรียญกษาปณ์/ผู้ช่วยเหรียญ

เมื่อนำเงินไปจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ



เมื่อมีผู้มาเบิกนำเอาใบเสร็จมาเบิกค่าใช้จ่ายต่างๆ เหรียญกษาปณ์ทำการเปรียบเทียบใบเสร็จรับเงินก่อนทำการจ่ายเงินสดให้และทำการลงบัญชี



รูปที่ 6 แสดงผังทางเดินเอกสาร แสดงการจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ

จากการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ด้านคือทางด้านรายรับและด้านรายจ่ายเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการควบคุมภายในของระบบบัญชีตามแนวคิดของ COSO ทั้ง 5 ด้าน โดยทำการเปรียบเทียบการดำเนินงานของกองทุนกับพระราชบัญญัติกองทุน